

2015 METŲ XXV LIETUVOS MOKINIŲ ISTORIJOS OLIMPIADOS

LIETUVA 1987–2004 METAIS: POLITINĖS, SOCIALINĖS-EKONOMINĖS IR KULTŪRINĖS TRANSFORMACIJOS

II ETAPO VERTINIMO INSTRUKCIJA

I DALIES ATSAKYMAI

Kiekvienas iš 1–30 klausimų vertinamas 1 tašku.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
B	C	A	D	B	B	C	C	C	A	A	B	D	B	B
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
C	D	A	D	C	C	D	B	D	B	C	C	A	B	B

II DALIES ATSAKYMAI

Užduoties II dalies klausimų atsakymuose mokinys teisingą atsakymą gali suformuluoti savais žodžiais. Ar atsakymo turinys yra teisingas, sprendžia užduoties vertintojai.

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
31	<p>Įvykis: Lietuvos Laisvės Lygos 1987 m. rugpjūčio 23 d. organizuotas mitingas prie A. Mickevičiaus paminklo Vilniuje Molotovo–Ribentropo paktui paminėti ir slaptųjų protokolų pasirašymo 48-osioms metinėms pasmerkti.</p> <p>Reikalavimai: 1. Išvesti iš Lietuvos sovietinę kariuomenę. 2. Atkurti nepriklausomybę.</p>	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p> <p>3 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.</p>
32	<p>Laikraštis siekė suformuoti neigiamą arba skeptišką skaitytojų nuomonę apie įvykusį mitingą. Taip buvo daroma, kad neatsirastų priešingai mąstančių ir besipriešinančių oficialiai brukamai sovietinės valdžios politikai.</p> <p>„Komjaunimo tiesa“ buvo sovietinės valdžios leidžiamas laikraštis, todėl atspindėjo oficialią sovietinės valdžios nuomonę.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p>
33	<p>Karikatūros mintis: M. Gorbačiovas reikalavo, kad V. Landsbergis susimokėtų už panaudotas represijas, antraip ir toliau liks kalėjime.</p>	1	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas atsakymas.</p>
34	<p>Lietuva turi sumokėti SSRS už investuotas lėšas į sovietinės Lietuvos ekonomiką.</p>	1	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p>
35	<p>1. Lietuvių tauta yra gyva ir nori būti savarankiška ir nepriklausoma.</p> <p>Paaiškinimas: buvo prasidėjęs atgimimas ir jau buvo viešai iškeltos mintys dėl Lietuvos nepriklausomybės.</p>	4	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p>

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
	2. Reikia būti kantriems. Paaiškinimas: turime kantriai ir didžiadvasiškai augti, siekiant savo tikslo		3 taškai skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai. 4 taškai skiriami, kai teisingai pateikti keturi atsakymai.
36	Parodė, jog katalikų bažnyčia pasisako už Lietuvos Nepriklausomybę, nes didžioji dalis Lietuvos gyventojų save laikė katalikais.	1	Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas atsakymas.
37	Ateizmo. Siekė įgyti visuomenės palaikymą.	2	Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. 2 taškai skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.
38	Katedra dar nebuvo pašventinta. Joje veikė paveikslų galerija.	1	Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas atsakymas.
39	Sąjūdžio pozicija: konfliktas su Maskva neišvengiamas, todėl manė, jog lietuviai turėtų veikti greitai nesibaimindami dėl Maskvos reakcijos. 1. Siekė nepriklausomybės, demokratinės valstybės, orientuotos į Vakarų šalis. 2. Reikalavo, kad būtų grąžinta visa istorinė, tautinė simbolika. 3. Lietuvių kalba būtų valstybinė. 4. Atkurti istorinį teisingumą. 5. Įvesti rinkos ekonomiką, pradėti privatizaciją. LKP pozicija: veikti pamažu ir sukelti mažiausiai konfliktų su Maskva. 1. Autonomijos SSRS sudėtyje. 2. Nekelti skaudžių praeities įvykių. 3. Nereikalauti SSRS atlyginti žalą Lietuvos gyventojams. 4. Išsaugoti sovietinį ekonominį modelį, vykdant nuosaikias reformas.	4	Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. 2 taškai skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai. 3 taškai skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai. 4 taškai skiriami, kai teisingai pateikti keturi atsakymai.
40	Sąjūdžio pozicija. 1. Didelė tautos dalis pritarė nepriklausomybės idėjai. 2. Sovietinė sistema galutinai prarado žmonių pasitikėjimą.	2	Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. 2 taškai skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.
41	Vidaus: Tautos apsisprendimas, demokratiniai rinkimai, Sąjūdžio pergalė rinkimuose. Išorės: Prasidėjusi pertvarka (perestroika) SSRS, aksominės revoliucijos Rytų Europoje, Berlyno sienos griūtis.	4	Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. 2 taškai skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai. 3 taškai skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai. 4 taškai skiriami, kai teisingai pateikti keturi atsakymai.

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
42	<p>Teisės srityje:</p> <ol style="list-style-type: none"> Baigti kurti įstatyminę vidaus rinkos bazę. Užtikrinti, kad aplinkosaugos ir kt. srityse teisės aktų įgyvendinimo ir priežiūros struktūros būtų tokios, kad sudarytų sąlygas vykdyti įstatymus. <p>Ekonomikos srityje:</p> <ol style="list-style-type: none"> Baigti privatizavimą. Pertvarkyti energetikos sektorių. <p>Galimi kiti teisingi atsakymai: Užtikrinti sklandų bankroto procedūrų veikimą, sukurti energetikos plėtojimo strategiją, sukurti vidutinės trukmės laikotarpio ekonominę programą.</p>	4	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p> <p>3 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.</p> <p>4 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti keturi atsakymai.</p>
43	<p>Šaliai kandidatui keliami reikalavimai:</p> <ol style="list-style-type: none"> Stabilių institucijų užtikrinančių demokratines laisves buvimas (laisvi demokratiniai rinkimai, pagarba žmogaus teisėms ir laisvėms, tautinių mažumų teisių užtikrinimas). Funkcionuojanti rinkos ekonomika. Valstybės gebėjimas prisiimti narystės įsipareigojimus (įsipareigojimas siekti politinės, ekonominės ir pinigų sąjungos). <p>Galimi kiti teisingi atsakymai: Valstybių administracinių struktūrų pertvarkymas bei prisitaikymas prie ES reikalavimų.</p>	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p> <p>3 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.</p>
44	<ol style="list-style-type: none"> Kad kartu su kitomis ES narėmis bendrai vykdytų narystės įsipareigojimus. Kad naudotųsi narystės teisėmis. 	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai.</p>
45	<ol style="list-style-type: none"> ES teisės normos yra sudedamoji Lietuvos Respublikos teisės sistemos dalis. Europos teisės normos taikomos tiesiogiai, jei nurodyta sutartyje. Kolizijos atveju ES teisė turi viršenybę prieš Lietuvos Respublikos įstatymus ir kt. teisės aktus. 	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas atsakymas.</p> <p>2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai.</p> <p>3 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.</p>
46	<p>Paaiškinimas:</p> <p>Svarstant siūlomus priimti ES teisės aktus pagrindinis vaidmuo tenka Vyriausybei. Svarstant susijusių su Seimo kompetencija teisės aktų priėmimą, Seimas gali pateikti savo nuomonę.</p>	1	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai pateiktas paaiškinimas teisingas.</p>
47	<p>Privalumai:</p> <ol style="list-style-type: none"> Finansinė parama. Plačios galimybės verslui dėl laisvo kapitalo, pinigų ir paslaugų judėjimo. Lietuviai be suvaržymų gali įsidarbinti ES 	6	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p>

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
	valstybėse, mokytis jų universitetuose. Trūkumai: 1. Narystė ES paskatino perdėm didelį visuomenės optimizmą dėl ateities pajamų, kuris prisidėjo prie nekilnojamo turto ir kreditų bumo. 2. Kai kurios ūkio sritys savo ateities perspektyvas vertino pernelyg optimistiškai. Pagunda lengvai gauti ES pinigus įmones atvedė prie bankroto. 3. Nuolat subsidijuojant mažai našias veiklas gali būti stabdoma visos šalies ekonomika.		3 taškai skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai. 4 taškai skiriami, kai teisingai pateikti keturi atsakymai. 5 taškai skiriami, kai teisingai pateikti penki atsakymai. 6 taškai skiriami, kai teisingai pateikti šeši atsakymai.
48	Referendumu.	1	Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas atsakymas.
49	1. Lietuva įgaus naujus ir atsakingus instrumentus savo nacionalinių interesų formavimui, prisitaikymui ir įgyvendinimui. 2. Lietuvai aktuali būsimų ES narių patirtis ir bendradarbiavimas.	2	Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas atsakymas. 2 taškai skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.
50	1. Pilietiniu dialogu. 2. Viešumu. 3. Skaidrumu. Galimi kiti teisingi atsakymai: bendromis diskusijomis ir susitarimais.	3	Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. 2 taškai skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai. 3 taškai skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.
51	Lietuva siekia greičiau prisijungti prie ES valiutų sąjungos. Paaiškinimas: Lietuva pasitiki ES finansine sistema; Lietuvai svarbus ES senbuvių pavyzdys; Lietuva siekia ekonominio stabilumo.	2	Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. 2 taškas skiriamas, kai pateiktas teisingas paaiškinimas.
52	2002 m. eurą įsivedė šios valstybės: Vokietija, Prancūzija, Italija, Ispanija, Graikija, Portugalija, Belgija, Olandija, Austrija, Suomija, Liuksemburgas, Airija. Iš viso 12 valstybių.	1	Taškas skiriamas, kai teisingai įvardytos 5 valstybės.
53	1. Tolerancija 2. Pagarba žmogaus teisėms 3. Politinis dialogas Galimi ir kiti teisingi atsakymai: laisvė, pakantumas mažumų teisėms ir kt. Paaiškinimas: Nebuvo laikomasi politiniame gyvenime. Sovietinis mentalitetas (<i>homo sovieticus</i>). Ilgalikių demokratijos tradicijų nebuvimas. Didžioji dalis visuomenės užaugo nematydami šių vertybių laikymosi realybėje.	4	Taškas skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas. 2 taškai skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai. 3 taškai skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai. 4 taškai skiriami, kai pateikti keturi teisingi atsakymai.

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
54	<p>Politinė – triukšmingos politinės akcijos, kurios kursto piliečius prieš teisėtas valstybines institucijas.</p> <p>Ekonominė – galimi atsakymai: ekonominė krizė, prastai vykdoma privatizacija.</p> <p>Socialinė – neigiamai veikiama gyventojų fizinė ir psichinė sveikata, kūdikių mirtingumas, sergančiųjų skaičiaus išaugimas.</p>	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas.</p> <p>2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p> <p>3 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.</p>
55	<p>Politinė – Prezidentas kritikuoja valdžios negebėjimą efektyviai tvarkyti valstybės biudžetą, sėkmingai įgyvendinti reformas.</p> <p>Ekonominė – mažėjantis vidaus produktas, auganti valstybės skola, nusikalstamas neūkiškumas.</p> <p>Socialinė – išaugusi bedarbystė, skurdas, plintanti korupcija.</p>	3	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p> <p>3 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.</p>
56	<p>Panašumas – kritikuoja neefektyvų valdymą.</p> <p>Skirtumas – A. Brazauskas kalba apie destruktivų politikavimą, o V. Adamkus – negebėjimą efektyviai vadovauti valstybei.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai.</p>
57	<p>Panašumas – kritikuoja prastai vykdomą privatizaciją ir apibūdina krizės padarinius.</p> <p>Skirtumas – A. Brazauskas daugiau dėmesio skiria privatizacijos įgyvendinimui, o V. Adamkus akcentuoja augantį biudžeto deficitą.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai.</p>
58	<p>Panašumas – abu vadovai nurodo neigiamus ekonominių problemų padarinius socialiniam gyvenimui.</p> <p>Skirtumas – A. Brazauskas daugiau dėmesio skiria sveikatos problemoms, o V. Adamkus akcentuoja augantį biudžeto deficitą ir korupcijos plitimą.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai.</p>
59	<p>1. Stiprėja išorinis valstybės nepriklausomybės įtvirtinimas.</p> <p>2. Veikianti krašto apsaugos sistema.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti du atsakymai.</p>
60	<p>1. Lietuvos ūkis, kad ir patyręs didelių nuostolių, išlaikė Rusijos krizės egzaminą.</p> <p>2. Lietuva buvo pakviesta derėtis dėl narystės Europos Sąjungoje. Tai viena – viltingoji praėjusių metų pusė.</p>	2	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai.</p>

Kl. Nr.	Atsakymai	Taškai	Pastabos
61	<p>Politinė – Lietuvos politiniam gyvenimui nuolat stigo stabilumo.</p> <p>Ekonominė – Lietuvos ekonominis gyvenimas išgyveno krizes ir neefektyvų reformų įgyvendinimą.</p> <p>Socialinė – nestabilus politinis gyvenimas ir neefektyvios ekonominės reformos neigiamai atsiliepė žmonių sveikatai, išliko didelė socialinė diferenciacija, didelė bedarbystė, plito korupcija.</p> <p>Pozityvus – valstybės nepriklausomybės įtvirtinimas, krizių įveikimas, Lietuvos integracija į europines struktūras.</p> <p>Negatyvus – nestabilus vidaus politinis gyvenimas, neefektyviai įgyvendinamos reformos, negebėjimas išgyvendinti korupcijos.</p>	5	<p><i>Taškas</i> skiriamas, kai teisingai pateiktas vienas atsakymas.</p> <p>2 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti abu atsakymai.</p> <p>3 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti trys atsakymai.</p> <p>4 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti keturi atsakymai.</p> <p>5 <i>taškai</i> skiriami, kai teisingai pateikti penki atsakymai.</p>